

процес та підвищити професіоналізм студентів.

Література

1. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / Автор-укладач Н. П. Наволокова. Харків: Вид. група «Основа», 2009. 176 с.
2. Нісімчук А. С., Падалка О. С., Смолюк І. О. Педагогічна технологія: [підручник]. К.: Четверта хвиля, 2003. 164 с.
3. Освітні технології: [навч.-метод. посіб.]. / О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О. М. Любарська та ін.; заг. ред. О. М. Пехоти. К.: А.С.К., 2001. 256 с.
4. Прокопенко І. Ф., Євдокимов В. І. Педагогічні технології: [навч. посібник]. Харків: Колегіум, 2005. 224 с.
5. Фіцула М. М. Педагогіка: навч. посібник, 3 вид. К.: Академвидав, 2009. 560 с.
6. Яновицька О. В. Нова дидактика і 1000 дрібниць: Пер. з рос. / О. Яновицька, М. Адамський. К.: Ред. загальнопед. газ., 2005. 112 с.

УДК 37.7458 (4)

Локшина О.І.

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач відділу порівняльної педагогіки
Інституту педагогіки НАПН України
olena.lokshyna@gmail.com

ПЕДАГОГІЧНА ОСВІТА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ: ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ

Постановка проблеми. У Концепції розвитку педагогічної освіти (2018 р.) підкреслюється, що на шляху становлення інформаційного суспільства якісна освіта стає одним з головних чинників успіху, а педагог є одночасно і об'єктом, і провідником позитивних змін [4, с. 2]. Важливим в умовах європейської інтеграції України є осмислення орієнтирів розбудови педагогічної освіти в Європейському Союзі (ЄС) крізь призму перспективи інтеграції в європейський простір.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанню педагогічної освіти в зарубіжжі присвячено праці таких українських компаративістів, як Н. Авшенюк, Н. Бідюк, Т. Кристопчук, Н. Муқан, О. Огієнко, Л. Пуховська, А. Сбруєва, С. Сисоєва та ін. Зокрема, у колективній праці «Зарубіжний досвід професійної підготовки педагогів» (2017 р.) охарактеризовано моделі педагогічної освіти в розвинених країнах зарубіжжя з точки зору ефективності для України [1].

У колективній монографії «Модернізація педагогічної освіти в європейському та євроатлантичному освітньому просторі» (2011 р.) представлено провідні тенденції модернізації цієї ланки освіти в Європі в координатах оптимізації структури, трансформації змісту, запровадження гнучких шляхів педагогічної освіти [3].

Виокремлення загальних для держав-членів ЄС тенденцій розвитку педагогічної освіти у монографії Т. Кристопчук «Педагогічна освіта в країнах Європейського Союзу» (2013 р.) акцентує гармонізацію моделей педагогічної

освіти в Європі, орієнтуючи стейкхолдерів в Україні на важливість врахування європейського досвіду [2].

Формулювання мети роботи (постановка завдання). Метою роботи є узагальнення ключових орієнтирів розвитку педагогічної освіти в ЄС.

Виклад основного матеріалу дослідження. Освіта високої якості має вирішальне значення для реалізації амбітних завдань ЄС як щодо розбудови економіки знань, так і надання можливостей громадянам держав-членів в аспектах особистісного й кар'єрного зростання. Якість освіти нерозривно пов'язана з учительством – професія педагога перетворюється на стратегічну в умовах глобалізації, розбудови суспільства знань, технологічної революції. З огляду на це Брюссель докладає зусиль для формування інноваційного простору розвитку педагогічної освіти в кордонах ЄС. Концептуальною платформою для розвитку сектора освіти в ЄС є Програма європейської співпраці у галузі освіти «Освіта і навчання 2020» (2009 р.), у якій якісна педагогічна освіта розглядається як обов'язкова умова успішного функціонування освіти в державах-членах [7].

Орієнтири розвитку педагогічної освіти в аспектах політики, доступу, організації, моніторингу досягнутих результатів формують стратегічні документи Європейського Парламенту, Європейської Ради, Європейської Комісії. Одним з визначальних є Резолюція Європейського Парламенту «Про підвищення якості педагогічної освіти» (2007 р.), у якій акцентовано важливість уваги до аспектів: *входження* у вчительську професію, інноваційності характеру професійної *підготовки* та професійного *розвитку* вчителів [5].

Зазначені орієнтири підкріплено іншими важливими документами, що працюють на розбудову ефективних систем педагогічної освіти в державах-членах ЄС.

Новітнім є Повідомлення Комісії Європейському Парламенту, Раді, Комітету з економічних і соціальних питань та Комітету регіонів «Розвиток шкільництва та ефективного вчительства для великого старту у житті» (2017 р.), у якому підтверджено курс Європейської Спільноти на розбудову педагогічної освіти високої якості. Незмінними залишаються такі інструменти, як система компетентностей, практикозорієнтованість (збільшення терміну педагогічної практики), мобільність, неперервний професійний розвиток з акцентом на мотивацію та самонавчання [6, с. 39].

Результатом посиленої уваги Брюсселя до педагогічної освіти в ЄС є її розвиток в інноваційних координатах. У звіті Європейської Комісії/Eurydice «Кар'єри вчительства в Європі: доступ, прогресія та підтримка» (2018 р.) відзначається, що хоча системи педагогічної освіти в державах-членах ЄС характеризуються національними особливостями, спільними позитивними характеристиками є:

- система входження у вчительську професію для молодих учителів. Хоча організація входження різниться, такі аспекти, як наставництво та консультації колег, є спільними;
- професійна підтримка доступна для вчителів більшості систем освіти в ЄС. Учителі можуть отримати професійну допомогу для покращення

їхніх стосунків з учнями, батьками, іншими колегами, вдосконалення своєї педагогічної майстерності, вирішення особистих питань;

– професійний розвиток як обов'язкова складова вчительської професії – в усіх європейських країнах працюють ефективні системи, у яких передбачені заходи для: забезпечення гнучкості у наданні форматів професійного розвитку вчителів; усунення бар'єрів для участі у різних формах професійного розвитку, забезпечення безкоштовності участі (витрати постачальника навчальних послуг покриваються державними органами, часто школи отримують державні кошти для організації курсів з професійного розвитку їхніх вчителів, вчителі можуть також отримувати додаткові виплати, гранти або оплачувану відпустку на навчання [8, с. 9-15].

Отже, ключовим орієнтиром ЄС у розвитку педагогічної освіти є її висока якість. З цією метою відбувається модернізація галузі у напрямі запровадження інновацій як всередині, так і поза системою. До зовнішніх, передусім, відносяться заходи, спрямовані на покращення іміджу вчительської професії, гармонізацію між вимогами суспільства та рівнем підготовки вчителів, підвищення рівня фінансування, розбудова державно-приватного партнерства. Внутрішні інновації є структурного, змістового й організаційного характеру (запровадження двоциклової структури ступенів вищої педагогічної освіти, трансформація змісту на компетентнісні засади, його фундаменталізація, запровадження до навчального процесу ІКТ, інтенсифікація варіативності та гнучкості (форм і траєкторій) організації підвищення кваліфікації і професійного розвитку вчителів тощо), які у комплексі сприяють формуванню єдиного європейського простору педагогічної освіти.

Література

1. Зарубіжний досвід професійної підготовки педагогів : аналітичні матеріали / [Авшенюк Н. М., Дяченко Л. М., Котун К. В., Марусинець М. М., Огієнко О. І., Сулима О. В., Постригач Н. О.]. – Київ : ДКС «Центр», 2017. – 83 с.
2. Кристопчук Т. Є. Педагогічна освіта в країнах Європейського Союзу : [монографія] / Т. Є. Кристопчук; ред.: С. О. Сисоева; Рівн. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне : Волин. обереги, 2013. – 483 с.
3. Модернізація педагогічної освіти в європейському та євроатлантичному освітньому просторі : монографія / авт. кол. Н. М. Авшенюк, В. О. Кудін, О. І. Огієнко та ін. – К. : Педагогічна думка, 2011. – 232 с.
4. Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України № 776 від 16.07.2018 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [file:///C:/Users/o.lokshyna/Downloads/5b7bb2dcc424a809787929%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/o.lokshyna/Downloads/5b7bb2dcc424a809787929%20(2).pdf).
5. Communication from the Commission to the Council and the European Parliament –Improving the Quality of Teacher Education|| COM (2007) 0392. – Brussels: Commission of the European Communities, 2007. – 16 p.
6. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions «School development and excellent teaching for a great start in life».

{SWD(2017) 165 final}. – Brussels: European Commission, 30.5.2017. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017DC0248&from=EN>.

7. Council conclusions of 12 May 2009 on a strategic framework for European cooperation in education and training («ET 2020») // Official Journal of the European Union. – 28.5.2009. – С 119/2 – С 119/10 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52009XG0528\(01\)&from=EN](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52009XG0528(01)&from=EN).

8. Teaching Careers in Europe: Access, Progression and Support. Eurydice Report. European Commission/EACEA. – Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2018. – 128 p.

УДК373.3/5.091.31

Лопатка Г.Ф.

кандидат біологічних наук,

доцент кафедри змісту і методик навчальних предметів

ТОКІППО

ІННОВАЦІЙНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ В НАВЧАЛЬНО-ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

Постановка проблеми. За останні роки значно активізувалися дослідження в напрямі вивчення і впровадження сучасних освітніх технологій в освітній процес закладів освіти. Одним із таких досягнень є інноваційні педагогічні технології в контексті сучасних суспільних викликів [1].

Інноваційні освітні технології відображають: особливості сучасної системи професійної підготовки; необхідність практичної орієнтації всієї системи підготовки фахівців, які повинні мати не тільки знання, але й уміння і навички; індивідуальні переваги, самостійність вибору форм занять, багатоваріантність, альтернативність, багатоаспектність; перспективність на основі врахування тенденцій розвитку суспільства, соціального прогнозування тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання проблеми. Дослідники інноваційних технологій (О. Пометун, М. Кларін, О. Коструб, В. Чузеєв та ін.) акцентують увагу на різних цілях активного навчання. Активні моделі стимулюють спільну діяльність вчителя та учнів в інформаційному полі та спрямовані на саморозвиток особистості.

У науково-педагогічній літературі інноваційні технології розглядалися у дослідженнях М. Баширина, М. Бугріна, В. Дудченко, І. Дичківської, Т. Кліменко, А. Качетова, М. Поташника, П. Третьякова, Г. Селевка та інші.

У педагогічних дослідженнях останніх років спостерігається протиставлення «сучасних» і «традиційних» педагогічних технологій. Сучасні освітні технології вважаються системами більш високого порядку, ніж традиційні. Проте, як вважає О. Карбанович, «насправді вони не є чимось принципово новим» [4].

Психологічним чинникам впровадження сучасних освітніх технологій у